

नको फुकुशिमा, नको चेनॉबिल!

जैतापूर, कुडनकुलम, सर्व अणुऊर्जा प्रकल्प रद्द करा!!

अणुऊर्जा घातक आहे ! अणुऊर्जेला विरोध करूया !

आज ११ मार्च फुकुशिमा अणुअपघाताला - जगातील सर्वात मोठ्या औद्योगिक दुर्घटनेला, जिचे परिणाम जपान येणाऱ्या अनेक शतकांसाठी भोगत राहील - दोन वर्षे पूर्ण झालीत. या अपघाताचा परिणाम इतका भयावह असणार आहे की जगातील अनेक देशांनी अणुऊर्जा प्रकल्प बंद करण्याचा आणि अनेकांनी नवे प्रकल्प चालू न करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

पण भारत मात्र कोणताही धडा शिकायला तयार नाही. जैतापूर आणि कुडनकुलम येथील प्रकल्पांना पुढे रेट्ले जात आहे आणि मिठीविर्दी, गुजरात येथेही नवीन प्रकल्पावर काम चालू करत आहे. एवढेच नाही तर भारत सरकारने अणुभट्ट्या पुरवणाऱ्या कंपन्यांना संरक्षण देण्यासाठी नवीन कायदा बनवला आहे ज्यामुळे त्यांच्यावर अपघाताची कोणतीही जबाबदारी उरणार नाही, उलट भारत सरकारच सर्व खर्च उचलेल.

महाराष्ट्र,
तामिळनाडू आणि
इतर राज्यांमध्येही
मोठ्या प्रमाणात
लोड-शोर्डींग चालू
आहे. लोकांना
विजेची गरज आहे,
हे खरे आहे. पण
या समस्येवर उपाय
म्हणून अणुऊर्जा
वापरणे हे
आत्मघातकीच
ठरेल. चेनॉबिल
आणि फुकुशिमा
अपघातांच्या

परिणामांकडे पाहता असा अपघात भारतात झाला तर तो देशाला उध्वस्त करणाराच ठरेल.

इतका मोठा धोका असताना, स्वस्त आणि शाश्वत पर्याय उपलब्ध असताना, हा वेडेपणा कशासाठी ?

चेनॉबिल अणुऊर्जा अपघाताचे वास्तव

- २६ एप्रिल १९८६ रोजी, युक्रेन देशामध्ये अपघात
- मोठ्या प्रमाणात किरणोत्सर्ग
- महाराष्ट्राएवढा भुभाग कायमस्वरूपी प्रदूषित
- ४ लाख लोक विस्थापित
- किरणोत्सर्गामुळे आजपर्यंत १०,००,००० पेक्षा जास्त लोक मृत्युमुखी
- व्यंग घेऊन जन्म घेणाऱ्या मुलांच्या संख्येत मोठी वाढ
- युक्रेन आणि बेलारूस देशामध्ये अनेक भागांमध्ये एकही स्वस्थ मुल नाही

फुकुशिमा अणुऊर्जा अपघाताचे वास्तव

- ११ एप्रिल २०११ रोजी जपानमध्ये अपघात
- ४ अणुभट्ट्यांमध्ये अपघात
- मोठ्या प्रमाणात किरणोत्सर्गाचे उत्सर्जन
- प्रकल्पाजवळच्या २० किमी भागातील १,६०,००० लोक विस्थापित, लाखो लोक अजूनही प्रदूषित भागात रहातात
- ३०० किमी दूर असलेल्या राजधानी टोकीयोमध्येही किरणोत्सर्ग सापडला
- येत्या ३० वर्षांत १० लाख लोकांना कॅन्सर होण्याचा अंदाज
- २ वर्षांनंतरही किरणोत्सार चालूच, अणुभट्टी नियंत्रणात येण्यास ३०-४० वर्षे लागणार

अणुऊर्जा विनाशक ऊर्जा

एका १००० मेगावॉटच्या अणुभट्टीमध्ये १००० हिरोशिमा बॉब्एवढा किरणोत्सार भरलेला असतो. यापैकी काही किरणोत्साराची वातावरणात गळती होतेच, त्याला पूर्णपणे थांबवणे शक्य नाही. या किरणोत्सारामुळे पर्यावरण हजारो वर्षांसाठी प्रदूषित होईल आणि प्रकल्पाजवळील लोकांच्या शेकडो पिढ्यांना त्याचे परिणाम भोगत रहावे लागतील. (चौकट पहा).

यापेक्षाही भयावह प्रश्न आहे तो अणुकच्याचा. जैतापूर अणुऊर्जा प्रकल्प ६० वर्षांमध्ये १८,००० टन किरणोत्सर्गी कचरा निर्मान करेल जो हजारो वर्षे किरणोत्सर्गी राहील. या कच्याला साठवण्याची कुठलीही पद्धत यशस्वी झालेली नाही! प्रत्येक ठिकाणी पभूजलामध्ये, नदीच्या पाण्यात, समुद्रात. त्याद्वारे शेवटी वनस्पती, प्राणी व माणसाच्या शरीरात पोहोचतो आहे. हे असे हजारो वर्षे चालणार!

अणुऊर्जेच्या अत्यंत जटील स्वरूपामुळेच अणुभट्ट्यांमध्ये अपघाताची शक्यता कायम असते. कुठलीही सुरक्षा उपकरणे त्याला वाचवू शकत नाहीत. या सर्व कारणामुळे जगभारामध्ये अणुऊर्जेला तीव्र विरोध आहे.

किरणोत्सर्ग म्हणजे काय ?

- एक्स-रे सारखी अदृश्य किरणे म्हणजे किरणोत्सर्ग
- किरणोत्सर्गामुळे शरीरातील पेशीना अपाय होऊ शकतो
- कॅन्सर, वांझोटेपणा आणि इतर अनेक रोग शक्य
- गुणसुत्रांमध्ये बदल, जन्मजात व्यंग – काही पिढ्यांनंतरही होऊ शकतात
- किरणोत्सर्ग लाखो वर्षे चालूच राहतो – म्हणजेच तितका काळ परिणाम करत राहणार

अणुऊर्जेच्या मुख्य समस्या

- अणुऊर्जा प्रकल्पातून नियमितपणे किरणोत्सर्ग बाहेर पडतो
- किरणोत्सर्गी अणुकचरा, २ लाख वर्षे किरणोत्सर्ग – जगात सर्वत्र गळती चालू
- अणुअपघातांचा धोका – फुकुशिमा, चेनॉबिल सारख्या अतिशय विनाशकारी

भारतामध्ये अणुऊर्जा निर्मितीचे वास्तव

- जादूगोडामध्ये युरेनियम खाणीमध्ये काम करणाऱ्या कामगारांमध्ये कॅन्सरचे उच्च प्रमाण
- अणुऊर्जा प्रकल्पांमध्ये काम करण्याऱ्या कर्मचाऱ्यांमध्ये विविध किरणोत्सर्गी आजारांचे मोठे प्रमाण
- रावतभाटा येथे अणुप्रकल्पाजवळच्या लोकांमध्ये कॅन्सर, जन्मजात व्यंग व रोगांचे प्रमाण ३ ते १० पट जास्त

किरणोत्सर्गाचे घातक परिणाम: कॅन्सर, जन्मजात व्यंग

भारतातील धोकादायक अणुऊर्जा प्रकल्प

जैतापूरचे वारतव

- १,१०० मेगावॉटचा प्रकल्प
- २० रु. प्रति युनिट (कोळशाच्या ४पट) इतकी कमीत कमी किंमत!
- अमेरिका व ब्रिटन ने नाकारलेले तंत्रज्ञान
- मासेमारी संपणार - ५२ अब्ज लिटर, ७ डिग्री जास्त गरम पाणी रोज समुद्रात सोडल्यामुळे
- जर येथे एखादा मोठा अपघात झाला, तर रलागिरी जिल्हा निर्मनुष्य करावा लागेल, आणि संपूर्ण पश्चिम महाराष्ट्र किरणोत्सर्गाने दूषित होऊन जाईल! कायमस्वरूपी!

भारताने अणुऊर्जेला प्रोत्साहन देण्यामागचे खरे कारण

अणुऊर्जेला असलेल्या विरोधामुळे युरोप-अमेरिकेत धंदा मिळेना झालाय. म्हणूनच अरिवा सारख्या कंपन्यांची नजर भारतावर आहे. भारत सरकार गेली २० वर्षे जागतिकीकरणाच्या नावाने आपली सर्व नैसर्गिक संपत्ती, जल, जंगल, नद्या, समुद्र, पर्वत, खाणी, हे देशी-विदेशी कंपन्यांच्या नफेखोरीसाठी ओरबाडून देण्यास परवानगी देत आहे. टू-जी घोटाळा असो किंवा कोळसा घोटाळा, सेझ किंवा टोलरस्ते हे सर्व याच धोरणांचे प्रतिक आहेत. या विकासामुळे मुठभर लोक श्रीमंत तर होत चाललेत, पण बहुसंख्य जनता मात्र नागवलीच जात आहे. अणुऊर्जा प्रकल्पांना आमंत्रण देऊन आता राज्यकर्त्यांनी भावी पिढ्यांचे भविष्यही विकायला काढले आहे!

मित्रहो,

महाराष्ट्रात जैतापुर, तामिळनाडू मध्ये कुडनकुलम आणि भारतात अनेक ठिकाणी लोकांनी अणुप्रकल्पांविरुद्ध, युरेनियमच्या खाणीविरुद्ध झुंजार लढा उभारलेला आहे. सरकारी डप्पशाहीला लोक निग्रहाने तोंड देत आहेत.

वीज कोठून मिळणार ?

आजची तूट: २०%

ऊर्जा कार्यक्षमता वाढवून:

चांगली वीजेची उपकरणे, कार्यक्षम वीज पंप, वीजवहनामध्ये कार्यक्षमता, इ.: ३०-४०% वीज

बचत सहज शक्य

पुनर्निर्मितीक्षम ऊर्जा स्रोतांपासून

- पवन ऊर्जा - १०२,००० मे.वॉ
- लघु जल विद्युत - १५,००० मे.वॉ
- बायोमास ऊर्जा - २१,००० मे.वॉ.
- सौर ऊर्जा ४००,००० मे.वॉ. पर्यंत
- पवन ऊर्जा आजही पारंपरिक ऊर्जेपेक्षा स्वस्त व २०१५-२० पर्यंत सौर ऊर्जेही त्यापेक्षा स्वस्त होईल

भारतातील अणुऊर्जा विभाग (डी.ए.इ.) अतिशय अकार्यक्षम आहे आणि विश्वासास लायक नाही. भारतातील अणुऊर्जा प्रकल्प जगातील सर्वाधिक धोकादायक प्रकल्पांमध्ये मोजले जातात. त्यामुळेच १९९३ मधील नरोरा येथील किंवा १९९४ मधील काक्रापार येथील दुर्घटनांसारखे अनेक दुर्घटना घडत असतात. भारतातील अणुप्रकल्पांमध्ये चेन्नैबिल सारखा अपघात अनेकदा थोडक्यात होता होता राहिला आहे.

अणुऊर्जेचे जागतिक वारतव

- सर्वाधिक धोकादायक, महागडी आणि विनाशक
- अमेरिकेने गेल्या ४० वर्षात एकही नवीन प्रकल्प चालू केलेला नाही.
- अणुप्रकल्प असणारे जर्मनी व स्वित्ज़लंड सारखे देशही आता प्रकल्प बंद करत आहेत.
- सर्व जगामध्ये पुनर्विचार चालू. प. युरोपात अनेक देशांमध्ये बंदी
- भारतामध्ये मात्र जोरात पाठपुरावा

प्रसारमाध्यमे या सर्व लढ्यांवर गप्प आहेत, पण लोक हिम्मत हारलेले नाहीत. आज गरज आहे, आपण त्यांना साथ देण्याची. येणाऱ्या पिढ्यांचे आरोग्य आणि पर्यावरण वाचवण्यासाठी हा लढा आहे. या लढ्याला समर्थन देण्यासाठी आणि विषयाला समजून घेण्यासाठी खालील कार्यक्रमात सामील होण्याचे तुम्हाला आवाहन.

भारताला खरंच अणुऊर्जेची गरज आहे का?

वक्ते: डॉ. एस. पी. उदयकुमार, कुडनकुलम अणुविरोधी आंदोलनाचे नेते

अध्यक्ष: भाई वैद्य, राष्ट्रीय अध्यक्ष, सोशलिस्ट पार्टी (इंडिया)

न्यायमूर्ती पी.बी.सावंत, सर्वोच्च न्यायालयाचे माजी न्यायमूर्ती

दिनांक: शनिवार, 20 जून, 2015

वेळ: सायं. ६ ते ८

ठिकाण: बॅ.नाथ पै हॉल, राष्ट्र सेवा दल, दांडेकर पूल, सिंहगड रोड, पर्वती पायथा, पुणे

अधिक माहितीसाठी संपर्क

न्या. बी.जी. कोळसे पाटील

लोकशासन आंदोलन

अलका जोशी, महामंत्री

सोशलिस्ट पार्टी (इंडिया)

अड.संतोष महस्के, शहराध्यक्ष

सोशलिस्ट पार्टी (इंडिया)

नीरज जैन

लोकायत

9422319129

9822250065

942220311

संपर्क पत्ता: लोकायत (संलग्न सोशलिस्ट पार्टी (इंडिया)), सिंडिकेट बँकेसमोर, लॉ कॉलेज रोड, नळस्टॉपजवळ, पुणे.

Email: lokayat.india@gmail.com

Website: www.lokayat.org.in

Facebook: fb.com/lokayat.india